

Er det nu godt nok – katastrofekunst eller bare fanart?

Af **Peter Raagaard**

feb 10, 2018

James Franco har netop vundet en Golden Globe som bedste skuespiller for sin indspilning af *The Disaster Artist*, bogen om indspilningen af Tommy Wiseaus kultfilm *The Room*, der er berømt og berygtet for at være "so bad it's good". Men er der virkelig tale om en stjernepræstation – eller er det en fanfilm, som mest giver mening for dem, der i forvejen dyrker *The Room*?

Tommy Wiseaus kultfilm *The Room* fra 2003 har fået verdensomspændende berømmelse som en af de absolut dårligste film, der nogensinde er lavet. Den er blevet kaldt "The Citizen Kane of Bad Movies" og har en trofast international fanskare, der udfører en række ritualer, når den vises, akkurat som ved *The Rocky Horror Picture Show*. Ironisk nok har dette betydet, at *The Room* har opnået en levetid på det hvide lærred, som er meget længere end de fleste mainstreamfilms. Filmens hovedperson og ophavsmand, Tommy Wiseau, er samtidig blevet kendt som en kultfigur på grund af sit elendige skuespil og excentriske adfærd. I 2013 udgav Greg Sestero, der spiller en af filmens hovedroller, erindringsbogen *The Disaster Artist* om sit venskab med Tommy Wiseau og indspilningen af *The Room* (fig. 2).

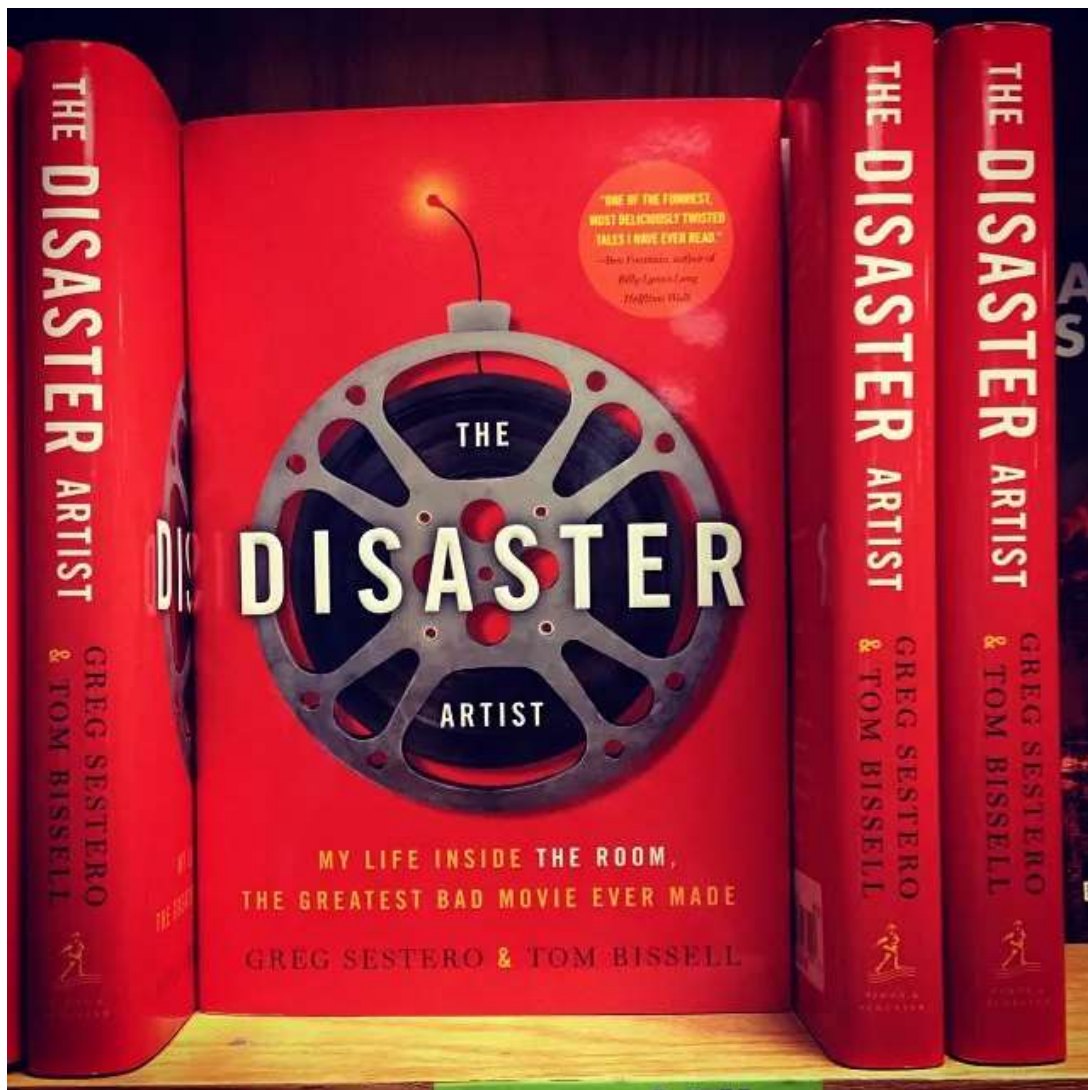

Fig. 2: Greg Sesteros bog er en meget morsom fortælling om indspilningen af *The Room* og giver samtidig et indfølelse portræt af Tommy Wiseau.

På 16:9 har jeg tidligere behandlet *The Room* i featuren [Spoon! – Tommy Wiseau og kultfænomenet The Room](#). I artiklen annoncerede jeg, at James Franco var i gang med at filmatisere bogen, og nu har hans film fået premiere i danske biografteatre.

Dave og James = Sestero og Wiseau?

James Franco er et multitalent, som både spiller, skriver, producerer og instruerer. Han har tidligere begået filmatiseringer af bl.a. Cormac McCarthy og William Faulkner. Sammen med sin ven Seth Rogen har han også lavet filmene *Pineapple Express* (2008) og *Interview* (2014). Det er de to, der igen er gået sammen om at filmatisere *The Disaster Artist*.

Filmen indledes med dokumentaroptagelser, hvor en række filmfolk, bl.a. Seth Rogen selv, beretter om deres fascination af *The Room* og Tommy Wiseau. Fra starten af bliver det derfor tydeligt, at *The Disaster Artist* ikke kun er en filmatisering af et litterært forlæg, men en metafilm og hyldelse til *The Room*. Spørgsmålet er så, om den kan ses selvstændigt af et publikum, der ikke kender *The Room* og er del af dens fanbase?

Greg Sesteros bog har to spor: Dels hans egen udviklingshistorie om forsøget på at slå igennem som skuespiller i Hollywood og dels beretningen om venskabet med Tommy Wiseau og filmatiseringen af *The Room*. Ligesom i bogen lægges filmens synsvinkel hos Sestero, som spilles af Francos lillebror Dave. Imidlertid er det Tommy Wiseau, der stjæler billedet i *The Disaster Artist*. James Franco er en alsidig skuespiller, der har brilleret i en lang række vidt forskellige roller. Blandt andet vandt han sin første Golden Globe i 2001 for rollen som James

Dean. I rollen som Wiseau har han fuldstændig tillagt sig dennes karakteristiske manierede kropssprog, snøvlende accent og nærmest Michael Jacksonske excentricitet uden samtidig at falde for fristelsen til at drive fortolkningen ud i lavkomik og ren udhængning. Hvor god efterligningen er, bliver tydeligt, da Francos genindspilninger af ikoniske scener fra *The Room* vises i splitscreen parallelt med de originale scener i filmens afslutning (fig. 3).

Fig. 3: Den ekstremt arbejdsomme James Franco brød igennem i 1999 i tv-serien *Freaks and Geeks* og har siden spillet en lang række roller, både i Blockbusters som *Spider Man* og karakterroller som i *The Deuce*, der for tiden kan ses på HBO Nordic. I *The Disaster Artist* er han næsten identisk med Tommy Wiseau.

Castingen af lillebror, Dave Franco, kan virke besynderlig, men føjer endnu en metadimension til filmen, idet Dave Franco i modsætning til sin bror er næsten ukendt og har et betydeligt mindre bagkatalog af roller. Derfor kan forholdet mellem Dave og James ses som en ironisk parallel til forholdet mellem Greg Sestero og Tommy Wiseau.

1:1 – Indspilningen om indspilningen

The Disaster Artist er filmatiseret loyalt og følger trofast sit forlægs handling. Dens plot er relativt ligetil: Greg Sestero, der prøver at slå igennem i Hollywood uden stort held – eller evner – møder Tommy Wiseau til skuespillerundervisning. Wiseau er fuldstændig talentløs, men Sestero fascineres af hans gåpåmod og ligegyldighed over for omverdenens kritik. De bliver venner, forenet i drømmen om en skuespillerkarriere. Venskabet giver Sestero modet til at sætte alt ind på sin ambition, og han flytter sammen med Wiseau til Los Angeles. Da tilbuddene om roller udebliver for dem begge, beslutter Wiseau sig for at lave sin egen film. Han får lokket Sestero med ved at tilbyde ham en af hovedrollerne (fig. 4).

Fig. 4: Dave og James Franco som henholdsvis Greg Sestero og Tommy Wiseau.

Et af *The Disaster Artists* grundmotiver er venskabet mellem den unge novice og hans ældre, prøvede vejleder, her i en form, der ligner en nutidig udgave af forholdet mellem Don Quixote og Sancho Panza. Wiseau fremstår som fantasen, som er i konstant strid med en omverden, der ser ham som totalt talentløs og uden erkendelse af egne mangler, og Sestero er den loyale væbner, som står ved hans side og trækkes med i virkeliggørelsen af luftkastellerne.

Loyaliteten over for forlægget bliver dog også en ulempe for filmen. Havde James Franco valgt at bevare fokus på Sesteros personlige udviklingshistorie og forhold til Wiseau, var der blevet skabt basis for et mere dybdegående karakterstudie. En del af myten om Tommy Wiseau er hans hemmelighedsfuldhed om sit hjemland, sin alder og hvordan han har tjent den personlige formue, der tillod ham selv at finansiere *The Room*. Bogen giver nogle bud, men udover at lade Sestero slynge nogle konfronterende spørgsmål ud til Wiseau under et skænderi, vælger filmen at skøjte forholdsvis let hen over dette emne. I et par enkelte perspektivskift fornemmer man dog, at Wiseau er et dybt ensomt menneske, som desperat søger omverdenens anerkendelse, men mere gøres der ikke ved den sag.

I stedet skifter filmen spor og bliver til en komedie om optagelserne af *The Room* og især en række af de groteske, ufrivilligt komiske scener, filmen er blevet kendt for. Og det er sjovt at se de første to-tre gange. Wiseau opfører sig som en elefant i en glasbutik, der vanemæssigt ankommer tre til fire timer for sent på settet, skal have sine egne – meget simple – replikker læst højt over tres gange for at kunne huske dem og i øvrigt præsterer at lægge sig ud med filmholdet ved enhver given lejlighed. Men i længden bliver denne rekonstruktion for ensformig og får mest karakter af fanservice. Et par enkelte højdepunkter ville have været tilstrækkeligt. De filmfolk og skuespillere, Wiseau hyrer, får, via deres indbyrdes diskussioner og kommentarer til hans besynderlige dispositioner og *The Rooms* plotmæssige inkonsekvenser, overvejende

karakter af være talerør for den undren, som opstår hos publikum ved visningerne af filmen. For eksempel fortæller en af *The Rooms* hovedpersoner på et tidspunkt henkastet, at hun har brystkræft uden at denne plottråd tages op igen senere. *The Disaster Artist* lader skuespilleren forvirret udbrude højt "Men man hører aldrig om det igen!" ved filmens premiere. Denne gestaltning af *The Rooms* ubehjælpelighed bliver i længden til en lidt for tydelig klippen-ud-i-pap for publikum af, hvor besynderlig en film, der her er tale om. Vi skal som tilskuere forstå, hvilket filmisk misfoster *The Room* ligner for de uindviede. Prisen for dette er, at de øvrige skuespillerpræstationer reduceres og bliver ubetydelige, og så er det svært at forstå, hvorfor bl.a. Sharon Stone, Bryan Cranston og Zac Efron medvirker, når deres figurer ikke får anden funktion end at optræde i ligegyldige, cameo-agtige biroller.

Filmen afviger først fra sit forlæg hen mod slutningen. Hvor Sesteros bog ender, da tæppet glider til side på *The Rooms* premiereaften, fortsætter James Franco med at lade de øvrige medvirkende fungere som talerør, denne gang for en miniudgave af *The Rooms* receptionshistorie. Først sidder publikum forventningsfuldt tavse, begynder så at undres, stirrer derefter vantro og pinligt berørte på det hvide lærred og bryder så til sidst ud i hjertelig latter over det, de ser. Francos Wiseau løber sønderknust ud af biografen, men Sestero får ham overtalt til at vende tilbage for at tage æren for det, der er blevet til en komedie.

På denne måde skifter *The Disaster Artist* endnu engang fokus og ender som den ærkeamerikanske grundfortælling om underdog'en, der sejrer mod alle odds. I virkeligheden gik der et par år, før rygten om *The Room* begyndte at brede sig, og den blev kendt som kultfilm. Wiseau valgte da at udnytte berømmelsen og hævdede, at *The Room* hele tiden havde været tænkt som en absurd komedie.

Er det godt nok?

James Francos film bliver derfor til hele historien om undfangelsen, skabelsen og modtagelsen af *The Room*. Man kan sagtens se *The Disaster Artist* uden at kende forlægget, for dens komik fungerer fint og leverer nogle gode grin, mest i James Francos overbevisende fremstilling af Tommy Wiseau og hans genvordigheder med omverdenen.

Den samvittighedsfulde gengivelse af alle de kiksede scener og hele filmens historie medfører dog, at plottet reduceres til rent referat. Det virker som om, James Franco med denne grundighed har ønsket at prædike evangeliet for hedningene – altså vække samme begejstring for fænomenet *The Room*, som han selv har, hos udenforstående, der ikke kender filmen.

Og det er også James Franco som Wiseau, der ender med at bære filmen. Visuelt er *The Disaster Artist* filmet i en underbelyst, håndholdt stil, og Dave Francos præstation er til at overse. Den vil på en gang være både være komedie, metafilm, buddy-movie, og hyldest til *The Room* og dens skaber. Det resulterer i en film, der kun skraber overfladisk i sit materiale uden for alvor at nå i dybden med personerne og derfor ikke får udnyttet det potentiale, der ligger i bogforlægget.

James Franco har efter eget udsagn lavet sin film i god forståelse med Tommy Wiseau, som er kendt for at kæmpe mod enhver, der forsøger at undersøge hans baggrund, med næb og kløer. Sidste år fik han midlertidigt nedlagt fogedforbud mod distribution og visning af dokumentaren *Room Full of Spoons*, som bl.a. afslører, at han er fra Polen og er født i 1955. Det kan derfor tænkes, at det er ønsket om at bevare det gode forhold, som har medført, at Franco fravalgte at give sin film en mere personligt undersøgende vinkel.

Hommage- og metaspoet ender mest af alt med at være forstyrrende. Ved visninger af *The Room* klæder fans sig ofte ud som dens hovedpersoner. De førnævnte genindspilninger tilføjer ikke noget ekstra og har ingen anden berettigelse end netop at være gags, der viser os, hvor dygtig James Franco selv er til at klæde sig ud.

Det er blevet sagt, at der bør være en nødvendighed bag et kunstværk, før det er vedkommende. I så fald må den nødvendighed, som har motiveret James Franco være ønsket om at vise andre fans af *The Room*, hvor dygtig han selv er til at imitere Wiseau og retorisk spørge: "Er det godt nok?" (fig. 5).

Fig. 5: James Franco formår at imitere Tommy Wiseau næsten til perfektion, men hvad vil han ud over det?

Det er nærliggende at sammenligne *The Disaster Artist* med Tim Burtons *Ed Wood* fra 1994. Begge film hylder drømmeren og excentrikeren, som slår panden alt for hårdt mod virkeligheden. Der kan også drages paralleller til parret Sestero-Wiseau i Johnny Depp og Martin Landaus skildring af forholdet mellem Ed Wood og den falmede gyserstjerne Bela Lugosi. Men hvor Burtons film fremstår stilsikker og fokuseret på indlevelsen i karaktererne, ender *The Disaster Artist* med at være splittet mellem komedie og fanfilm på bekostning af at skabe vedkommende portrætter af sine hovedpersoner.

En brik mere til myten *The Room*?

En ting er i hvert fald sikkert: Hvad enten man vil det eller ej, har *The Room* sikret sig en plads i filmhistorien. James Francos filmatisering af *The Disaster Artist* gør nok ikke det samme. Men den – og specielt forholdet mellem James Franco og Tommy Wiseau – ender helt sikkert med at blive endnu en del af mytologien omkring kultfænomenet Tommy Wiseau/*The Room*. Ved Golden Globe-uddelingen skete der nemlig følgende: Efter at Franco har holdt takketalen for sin pris, kalder han Tommy Wiseau op på scenen for at tage del i publikums hyldest. Tommy Wiseau griber ud efter mikrofonen, men Franco viser, hvem der nu bestemmer ved smilende at puffe hans hånd væk, og Wiseau træder tilbage i baggrunden. Den professionelle efterligner skubber sit dilettantiske forlæg ud af rampelyset og sætter sig selv på tronen (fig. 6).

Fig. 6: James Franco skubber Tommy Wiseau væk fra mikrofonen.

Fakta

- *The Disaster Artist* vises fra d.1/2 2018 i tolv biografer landet over.
- *The Room* har været vist hver måned i Husets Biograf siden 2010 og vises to gange om måneden frem til maj måned.

Film

- *The Disaster Artist*, New Line Cinema/Warner Bros, 2017
- *The Room*, Wiseau-Films, 2003
- *Ed Wood*, Touchstone Pictures, 1994
- *Room Full of Spoons*, Rockhaven Pictures, 2016

Litteratur

- Sestero, Greg & Tom Bissell: *The Disaster Artist – My life inside The Room, The Greatest Bad Movie Ever Made*, Simon and Schuster, 2013

TAGS [#The Room](#) [Forår 2018](#) [James Franco](#) [Tommy Wiseau](#) [Underkendte film](#)

Relaterede artikler

Trigonomisk tragedie: Triangle of Sadness

Anmeldelse

Speak No Evil: Radikal røre i andedammen

Anmeldelse

Alt er udtryk! – en bog om production designet af og i levende billeder

Anmeldelse

Seneste artikler

Stanley Kubrick's Paths of Glory: The tavern scene viewed in a yin/yang perspective
jan 5, 2023